

Θέμα: Η Ελληνική Προεδρία της Ε.Ε.

I

1. Η Ελλάδα θα αναλάβει την Προεδρία της Ε.Ε. σε μια ιδιαίτερα κρίσιμη στιγμή για την πορεία και το μέλλον της Ευρώπης. Δύο είναι βασικά οι κατηγορίες θεμάτων που θα κληθεί να διαχειριστεί η χώρα μας: αφενός τα ζητήματα που θα είναι ληξιπρόθεσμα κατά τη διάρκεια της Προεδρίας και αφετέρου όσα επιλέξει η ίδια ως θέματα προτεραιότητας.

II

1. Τα ζητήματα που θα έχουν ωριμάσει το πρώτο εξάμηνο του 2003 και θα αναλάβει η Ελληνική Προεδρία να διεκπεραιώσει είναι τρία, σε στενή αλληλεξάρτηση μεταξύ τους:

α) η ένταξη στην Ε.Ε. των πρώτων υποψηφίων χωρών, μεταξύ των οποίων και η Κύπρος,

β) η παράδοση του προϊόντος της Συνέλευσης σχετικά με το μέλλον της Ευρώπης, και

γ) η προετοιμασία της Διακυβερνητικής Διάσκεψης του 2004.

2. Προς το τέλος του 2002 θα έχει ολοκληρωθεί η προενταξιακή διαδικασία όσων υποψηφίων χωρών κριθούν ώριμες να καταστούν πλήρη μέλη της Ένωσης. Η Ελλάδα αναμένεται λοιπόν να διαχειριστεί το αποτέλεσμα της διαδικασίας αυτής, προωθώντας την ένταξη των πρώτων χωρών και διευθετώντας τα ζητήματα που θα δημιουργήσει η καθυστέρηση των υπολοίπων.

3. Ως γνωστό, η Διακήρυξη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Laeken προβλέπει ότι η Συνέλευση θα έχει ολοκληρώσει τις εργασίες της με την επεξεργασία επιλογών για την μελλοντική εξέλιξη της Ένωσης, μεσούσης της Ελληνικής Προεδρίας. Η χώρα μας δεν θα συμμετάσχει ως απλό μέλος στη Συνέλευση αλλά θα κατέχει μία από τις τρεις έδρες των αντιπροσώπων των Κυβερνήσεων στο Προεδρείο και θα μπορεί έτσι να επηρεάζει περισσότερο τη διαμόρφωση των απόψεων και των τελικών επιλογών. Το προϊόν των εργασιών της Συνέλευσης θα είναι έτοιμο στις 30 Απριλίου 2003, σύμφωνα με τις προθεσμίες της Διακήρυξης, και θα παραδοθεί στην

Ελληνική Προεδρία. Είναι επιτακτικός εν προκειμένω ο έγκαιρος σχεδιασμός για τη διαχείρισή του -ουσιαστική και διαδικαστική- ενόψει της εξαιρετικής σημασίας των τελικών επιλογών.

4. Η Διακυβερνητική Διάσκεψη, σύμφωνα με τη Δήλωση 23 στη Συνθήκη της Νίκαιας, θα λάβει χώρα το 2004. Η Ελλάδα θα κληθεί να αρχίσει να προετοιμάζει την ημερήσια διάταξη της Διάσκεψης, σε συνεργασία πιθανόν με την επόμενη Προεδρία. Οι δυνατότητες που προσφέρει η συγκυρία και τα σχετικά χρονοδιαγράμματα στη χώρα μας είναι σημαντικές.

III

1. Στο πλαίσιο αυτό τα περιθώρια για αμιγώς ελληνικές πρωτοβουλίες είναι ίσως περιορισμένα. Το φάσμα μέσα στο οποίο θα κινηθεί η Ελλάδα εκκινεί από μια καλοσχεδιασμένη και επιτυχή διαχείριση των παραπάνω μεγάλων ζητημάτων και εκτείνεται έως μια δημιουργική Προεδρία εμπλουτισμένη με ορισμένα σημαντικά θέματα ελληνικού ενδιαφέροντος.

2. Ένα τέτοιο θέμα, στο πλαίσιο της ενότητας «*Η Ένωση στον κόσμο*», θα μπορούσε να είναι η καθιέρωση ενός *ολοκληρωμένου διαλόγου (integrated dialogue)* μεταξύ της Ένωσης και του «καθ' αυτήν κόσμο» (Μεσόγειος και Εύξεινος Πόντος, Εγγύς Ανατολή, τμήμα των Βαλκανίων και της ανατολικής Ευρώπης εκτός υποψηφίων χωρών). Ο ολοκληρωμένος αυτός διάλογος, με προφανές ενδιαφέρον τόσο για τη χώρα μας όσο και για την Ένωση, θα είχε ως βάση τις υπάρχουσες πολιτικές και συμβατικές σχέσεις αλλά δεν θα εξαντλούνταν στη συστηματοποίησή τους. Στόχος του θα ήταν να οργανώσει *σφαιρικά* το σύνολο των σχέσεων και των διαδράσεων με τις χώρες που απαρτίζουν την άμεση περιφέρεια της Ευρώπης με τη δημιουργία και την εμπέδωση ενός ευρωπαϊκού προτύπου *εταιρικότητας (partnership)*, συμπεριλαμβάνοντας πτυχές, όπως ο ρατσισμός, η θρησκευτική μισαλλοδοξία, η μετανάστευση, η διεθνής τρομοκρατία, η προστασία του περιβάλλοντος, η πολιτική, κοινωνική και οικονομική δυσπραγία. Είναι προφανές ότι μια παρόμοια πρωτοβουλία δεν μπορεί αλλά και δεν χρειάζεται να περατωθεί κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Προεδρίας.

3. Η Ελλάδα θα μπορούσε εν προκειμένω να προτείνει την καθιέρωση ενός *διαρκούς forum* και να φιλοξενήσει την πρώτη σύγκλησή του κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2003 με συμμετοχή των παραπάνω χωρών. Συγχρόνως, θα

μπορούσε να προτείνει την υιοθέτηση εκ μέρους της Ένωσης και των μελών της ενός κειμένου γενικών αρχών και βασικών κανόνων με σκοπό την συστηματοποίηση της εταιρικότητας ως συνόλου επάλληλων διμερών ή πολυμερών σχέσεων και απώτερο εκφρασμένο στόχο την ειρηνική συνύπαρξη, τη συνεργασία και την κοινή ωφέλεια. Το κείμενο αυτό (λ.χ. *Διακήρυξη της Θεσσαλονίκης*) -ιεραρχώντας αρχές, ανάγκες και προτεραιότητες- θα αντανakλούσε ουσιαστικά τη θέση της Ένωσης για τον γύρω κόσμο της και θα προδιέγραφε κατά τρόπο ενιαίο, ενόψει μάλιστα της Διακυβερνητικής Διάσκεψης του 2004, τη διεθνή της ταυτότητα. Μια ταυτότητα που πρέπει να αποτελεί ένα διακεκριμένο «ευρωπαϊκό πρότυπο-πόλο» στο διεθνές σύστημα.

IV

1. Ένα άλλο θέμα, επίκαιρο μάλιστα μετά τα γεγονότα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου, θα ήταν η προώθηση και διεύρυνση της *πολιτικής άμυνας* σε επίπεδο Ε.Ε., όπως τονίστηκε, άλλωστε, και στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Γάνδης (19 Οκτωβρίου 2001).

2. Μια κοινή πολιτική πολιτικής άμυνας για να είναι αποτελεσματική απαιτεί:

α) συντονισμό σε διπλή κατεύθυνση αφενός μεταξύ των κρατών-μελών και της Ένωσης και αφετέρου των κρατών μεταξύ τους σε επίπεδο πληροφόρησης, εκπαίδευσης και διαχείρισης κρίσεων, β) κάλυψη όλων των εκτάκτων καταστάσεων που συνεπάγονται κίνδυνο για τους πολίτες, τους θεσμούς, το περιβάλλον και την ιδιοκτησία, πέραν των ενόπλων συρράξεων. Η Ελλάδα θα μπορούσε να προτείνει την επεξεργασία μιας συνεκτικής πολιτικής, την ανάπτυξη και ολοκλήρωση ενός κοινοτικού μηχανισμού πολιτικής άμυνας συντονιστικού χαρακτήρα και να επιταχύνει όσες σχετικές διαδικασίες βρίσκονται σε εξέλιξη.

3. Συγχρόνως θα μπορούσε να προσδώσει και *κοινωνικό* χαρακτήρα στην πολιτική άμυνα ενισχύοντας το ιδεολογικό της υπόβαθρο. Η *κοινωνική άμυνα*, διαθέτοντας τον πρόσφορο μηχανισμό και στηριζόμενη στην εθελοντική εμπλοκή των πολιτών, θα συνέβαλλε στη σύγκλιση των εθνικών πολιτικών, θα ανταποκρινόταν στην ανάγκη άμεσης αρωγής και αλληλεγγύης μεταξύ των Ευρωπαίων πολιτών σε καταστάσεις κρίσεως, στην ανάπτυξη του εθελοντισμού και, τελικά, στην εδραίωση μιας *Ευρώπης των πολιτών* με πεποίθηση ότι ανήκουν στην

ίδια κοινότητα. Η ενοποιητική δυναμική που ενυπάρχει στην πρωτοβουλία αυτή είναι προφανής.

4. Για να της προσδώσει πανηγυρικό χαρακτήρα, η Ελληνική Προεδρία θα μπορούσε να κηρύξει το 2003-2004 *Ευρωπαϊκό Έτος Κοινωνικής Άμυνας*, αναβιώνοντας παλαιότερη προσπάθεια που δεν είχε τελεσφορήσει για τυπικούς λόγους.

V

Στο ίδιο πλαίσιο, η Ελληνική Προεδρία θα μπορούσε ίσως να αναγάγει σε προτεραιότητές της:

- την εμπέδωση μιας *ολοκληρωμένης μεταναστευτικής πολιτικής* που θα αντιμετωπίζει την Ένωση ως ενιαίο γεωγραφικό, πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό χώρο και θα έχει ως άξονα πολιτικές διαβαθμισμένης ενσωμάτωσης των μεταναστών και, ακολούθως,
- την προβολή ενός *ευρωπαϊκού πολιτισμικού προτύπου* με κύριο περιεχόμενο την προστασία και την ενίσχυση της πολυπολιτισμικότητας και των ευεργετικών όψεων της διαφορετικότητας.

Αθήνα, 15 Ιανουαρίου 2002

Dis.K(2)/GK/Laeken.doc/14.1.02/p.1-4/md (K6)